sreda, 11. november 2020

P9_TA(2020)0298

Sporazum EU/Kitajska: sodelovanje na področju geografskih označb in njihova zaščita (resolucija)

Nezakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 11. novembra 2020 o osnutku sklepa Sveta o sklenitvi Sporazuma med Evropsko unijo in vlado Ljudske republike Kitajske o sodelovanju na področju geografskih označb in njihovi zaščiti (08359/2020 – C9-0298/2020 – 2020/0089M(NLE))

(2021/C 415/11)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju predloga sklepa Sveta (08359/2020),

— ob upoštevanju osnutka sporazuma med Evropsko unijo in vlado Ljudske republike Kitajske o sodelovanju na področju geografskih označb in njihovi zaščiti (08361/2020),

— ob upoštevanju prošnje za odobritev, ki jo je Svet podal v skladu s členom 207(3), prvim pododstavkom člena 207(4), v povezavi s točko (a)(v) drugega pododstavka člena 218(6) ter členom 218(7) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

— ob upoštevanju sporazuma Svetovne trgovinske organizacije (STO) o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (TRIPS),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. oktobra 2015 z naslovom Trgovina za vse – za odgovornejšo trgovinsko in naložbeno politiko (COM(2015)0497),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 1. julija 2014 z naslovom Trgovina, rast in intelektualna lastnina – strategija za varstvo in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v tretjih državah (COM(2014)0389),

— ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije o varstvu in uveljavljanju pravic intelektualne lastnine v tretjih državah (SWD(2019)0452),

— ob upoštevanju skupnih izjav z 20. vrha EU-Kitajska z dne 16. julija 2018 in z 21. vrha EU-Kitajska z dne 9. aprila 2019,

— ob upoštevanju skupnega sporočila z dne 12. marca 2019 o strateških obetih v odnosih med EU in Kitajsko (JOIN (2019)0005),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2015 o strategiji za varstvo in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v tretjih državah ([1]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. septembra 2018 o stanju odnosov med EU in Kitajsko ([2]),

— ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 11. novembra 2020 ([3]) o predlogu sklepa,

— ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in zlasti njenega naslova V o zunanjem delovanju Unije,

— ob upoštevanju PDEU, zlasti členov 91, 100, 168 in 207 v povezavi s členoma 218(6)(a)(v) in 218(7),

([1]) UL C 407, 4.11.2016, str. 18.
([2]) UL C 433, 23.12.2019, str. 103.
([3]) Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0297.

sreda, 11. november 2020

— ob upoštevanju člena 105(2) Poslovnika,

— ob upoštevanju mnenja Odbora za ribištvo,

— ob upoštevanju pisma Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja,

— ob upoštevanju poročila Odbora za mednarodno trgovino (A9-0202/2020),

A. ker je zaščita geografskih označb na mednarodni ravni eden ključnih elementov trgovinske politike EU;

B. ker je EU največja svetovna agroživilska izvoznica in je v letu 2019 dosegla rekorden agroživilski trgovinski presežek v višini 39 milijard EUR;

C. ker je vrednost proizvodov z geografsko označbo v povprečju dvakrat večja kot vrednost proizvodov brez takšne kakovostne označbe;

D. ker se je izvoz agroživilskih proizvodov iz EU na Kitajsko v zadnjem desetletju močno povečal, letna rast v obdobju 2009–2019 pa je presegla 20 %; ker se je zato trgovinski primanjkljaj v višini 1 milijarde EUR leta 2009 spremenil v presežek v višini več kot 9 milijard EUR leta 2019, zaradi česar je Kitajska tretja destinacija za agroživilski izvoz EU, takoj za Združenim kraljestvom in ZDA; ker naj bi se kitajski uvoz agroživilskih proizvodov v naslednjem desetletju še povečeval;

E. ker je svetovna prodajna vrednost proizvodov, zaščitenih z geografsko označbo EU, med drugim vina, živil in žganih pijač, znašala 74,76 milijarde EUR ([4]), kar je 6,8 % odstotka vse prodaje agroživilskih proizvodov EU in 15,4 % vsega izvoza teh izdelkov iz EU;

F. ker EU po vsem svetu uživa ugled zaradi znanja in izkušenj ter proizvodnje kakovostnih agroživilskih izdelkov visoke vrednosti;

G. ker je treba vse uvožene agroživilske proizvode preveriti in ker morajo ustrezati zdravstvenim in varnostnim standardom ter zahtevam glede dobrobiti živali, ki veljajo za proizvajalce EU v celotni agroživilski dobavni verigi, s čimer se prispeva k vrednosti in kakovosti proizvodov;

H. ker se številne geografske označbe EU na Kitajskem srečujejo s pomembnimi izzivi, kar proizvajalcem iz EU povzroča znatne ekonomske izgube;

I. ker sporazum temelji na izkušnjah, pridobljenih v pilotnem projektu EU in Kitajske o sodelovanju na področju geografskih označb, ki se je izvajal med letoma 2007 in 2012;

J. ker se pričakuje, da se bo znaten delež prihodnje svetovne gospodarske rasti ustvaril zunaj Evrope;

K. ker agroživilski proizvajalci in izvozniki poslujejo v težavnem mednarodnem trgovinskem okolju;

L. ker je ta sporazum pomemben v kontekstu priznanja geografskih označb na svetovni ravni;

M. ker je ta sporazum pomemben prvi korak in bi ga bilo treba razširiti, takoj ko bo mogoče, da bi zaščitili številne geografske označbe EU, ki so še vedno izključene;

N. ker sklenitev tega sporazuma dokazuje, da lahko EU in Kitajska dosežeta dvostranske dogovore, če se ustrezno upoštevajo skupni interesi;

([4]) Študija Komisije, objavljena aprila 2020, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/IP_20_683.

1. pozdravlja sklenitev tega sporazuma o sodelovanju in o zaščiti geografskih označb med EU in Ljudsko republiko Kitajsko; pozdravlja zaščito evropskih geografskih označb na kitajskem trgu; meni, da bo učinkovito izvajanje sporazuma pomembno poglobilo zaupanje med pogodbenicama in da bo odločilno znamenje, da je Kitajska pripravljena sodelovati z EU; pričakuje, da bo napredek dosežen tudi na drugih področjih sodelovanja v povezavi s pošteno trgovino;

2. poudarja, da je strateški odnos med EU in Kitajsko zelo pomemben, ter poziva države članice in institucije EU, naj bodo v komunikaciji s Kitajsko enotne in usklajene; poudarja, da bi morale trgovina in naložbe temeljiti na pravilih in vrednotah, v njihovem osrčju pa bi moral biti večstranski trgovinski sistem; poziva Kitajsko, naj odigra dejavnejšo vlogo v STO in drugih večstranskih pobudah in naj v celoti spoštuje obveznosti STO, pri tem pa čim bolj uskladi pridobljeno gospodarsko moč in svojo razvojno raven; poudarja, da je spoštovanje človekovih pravic pogoj za udeležbo v trgovinskih in naložbenih odnosih z EU, in Kitajsko poziva, naj spoštuje mednarodne obveznosti ter se zaveže spoštovanju človekovih pravic, zlasti glede na potekajoča pogajanja o bilateralnem naložbenem sporazumu; je zelo zaskrbljen zaradi poročil o izkoriščanju in pridržanju ujgurskega prebivalstva v kitajskih tovarnah;

3. poziva k uvedbi denarnih kazni za podjetja, ki ne spoštujejo geografskih označb in ponarejajo proizvode, zaščitene z geografsko označbo;

4. poudarja, da je sporazum pozitivno znamenje za mednarodno skupnost, tudi za multilateralne institucije; pozdravlja visoko raven zaščite za seznam 100 evropskih in 100 kitajskih geografskih označb iz sporazuma, kar presega sedanjo raven zaščite po sporazumu STO o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine, zlasti za živila, pa tudi za vino in žgane pijače; je seznanjen, da je v štiriletnem obdobju po začetku veljavnosti sporazuma predvidena zaščita nadaljnjih 175 geografskih označb tako iz EU kot iz Kitajske; ugotavlja, da je v EU zaščitenih več kot 3 300 geografskih označb; poziva Komisijo, naj ta sporazum čim prej razširi, da bi v prihodnjih letih zaščitila čim več geografskih označb, ki izpolnjujejo pogoje, med drugi tiste za ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture; poziva jo tudi, naj Parlament ustrezno obvešča o napredku v pogajanjih o razširitvi sporazuma; spominja, da je bil sporazum dokončan, še preden sta evropski pogodbi prenehali veljati v Združenem kraljestvu Velike Britanije in Severne Irske, in da je bilo na dogovorjenem seznamu osem proizvodov iz te države; poziva Komisijo, naj se posvetuje z državami članicami in te proizvode po izteku prehodnega obdobja čim prej nadomesti s proizvodi iz držav članic EU;

5. pozdravlja določbo, da se lahko proizvajalci proizvodov, zaščitenih z geografsko označbo, neposredno obrnejo na skupni odbor, predviden s sporazumom, če njihov proizvod ni na dogovorjenem izhodiščnem seznamu ali če ga je treba zaščititi, potem ko sporazum že začne veljati; poziva obstoječe in morebitne deležnike, tudi tiste v sektorju ribištva in akvakulture v EU, naj to določbo izkoristijo;

6. je seznanjen, da ima EU velik trgovinski primanjkljaj s Kitajsko, vendar opominja, da ima na področju agroživilskih proizvodov trgovinski presežek;

7. poudarja, da se je pomembno zavzemati za model zaščite geografskih označb, ki ga ima EU, da bo mogoče ohraniti pristnost in enkratne značilnosti registriranih proizvodov iz EU, hkrati pa je to koristno trženjsko orodje, ki ustvarja poslovne priložnosti, in simbol kulturne dediščine; se zaveda bogate evropske in kitajske dediščine tradicionalnih kakovostnih živilskih proizvodov in pomembnosti zaščite geografskih označb v zvezi s tem; poziva Komisijo, države članice in kitajsko vlado, naj se zavežejo zaščiti te dediščine in poskrbijo, da jo bosta priznali obe družbi, saj bodo tako olajšale identifikacijo in zaščito porekla zadevnih proizvodov, pa tudi spodbudile kulturno izmenjavo in odprtost;

8. obžaluje, da kljub zaščiti, ki jo ponuja ta sporazum, nekaterih proizvodov z geografsko označbo EU ni mogoče izvoziti na Kitajsko zaradi kitajskih standardov za uvoz hrane; poziva Komisijo, naj nadaljuje dialog s Kitajsko o priznanju standardov EU glede varnosti hrane, ki so med najvišjimi na svetu; poziva Kitajsko, naj odpravi neupravičene ovire za izvoz agroživilskih izdelkov iz EU, tako zagotovi vzajemnost v trgovinskih odnosih nasploh ter spoštuje, izboljša in strogo izvaja sanitarne in fitosanitarne standarde, da bi preprečila nepošteno konkurenco;

9. poziva Kitajsko, naj podpre tudi obstoječi večstranski okvir za zaščito geografskih označb, tako da postane pogodbenica Lizbonskega sporazuma in Ženevskega akta Svetovne organizacije za intelektualno lastnino, ki veljata od 26. februarja 2020;

10. poudarja pomen geografskih označb v širšem okviru pravic intelektualne lastnine in v boju proti ponarejanju proizvodov; poudarja, da mora sporazum zagotoviti popolno zaščito pravic intelektualne lastnine za izdelke, da se obvarujeta vrednost in kakovost lokalnega okolja, vključno z infrastrukturo, delovnimi mesti in biotsko raznovrstnostjo, pospeši regionalni razvoj ter izboljšajo sledljivost, preglednost in informacije za potrošnike;

11. v zvezi s tem pozdravlja sprejetje novega kitajskega zakona o varstvu pravic intelektualne lastnine; poziva Komisijo, naj pozorno spremlja izvajanje tega sporazuma in prosi za hitro ratifikacijo; poziva jo tudi, naj še naprej sodeluje s Kitajsko, da bi dosegla napredek pri sprejetju bolj ambicioznega sporazuma o pravicah intelektualne lastnine, s čimer bi lahko razširili seznam zaščitenih geografskih označb EU; poziva jo, naj spremlja registracijo geografskih označb na Kitajskem; poziva jo še, naj podjetjem iz EU tudi v prihodnje ponuja podporo prek službe za pravice intelektualne lastnine; poudarja, da sodelovanje z organi, kot je Urad EU za intelektualno lastnino, prinaša dodano vrednost pri spremljanju in izvrševanju;

12. ugotavlja, da je po podatkih iz zadnjega poročila o varstvu in izvrševanju pravic intelektualne lastnine več kot 80 % ponarejenega in pretihotapljenega blaga, ki je bilo v letih 2018 in 2019 zaseženo v EU, izviralo iz Kitajske, pri čemer je za države članice EU nastala škoda v približni vrednosti 60 milijard EUR; poudarja, kako pomemben je stalen in strog nadzor ter preverjanje vsega uvoženega blaga, da bi odkrili ponarejena in lažna živila; zato opozarja, da je potrebno poglobljeno in učinkovito sodelovanje na področju carine med EU in Kitajsko, da se kljub povečanim trgovinskim tokovom zagotovi poštena konkurenca in da se prispeva k boju proti ponarejenemu blagu;

13. poudarja pomembnost učinkovitega izvajanja in ustreznega uveljavljanja določb sporazuma na trgu; ponavlja, da je odločen spremljati in nadzorovati ustrezno uporabo sporazuma; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj Parlament vsako leto obvešča o izvajanju sporazuma, začenši eno leto po začetnem datumu veljavnosti; pozdravlja imenovanje novega glavnega uradnika za trgovinsko skladnost in poudarja, da bo imel odločilno vlogo pri spremljanju in večji skladnosti s tem sporazumom; poziva ga, naj se nemudoma odzove, če se sporazum ne bo izvajal pravilno;

14. je zaskrbljen zaradi učinka, ki bi ga lahko gospodarski in trgovinski sporazum med Združenimi državami in Kitajsko (tako imenovani dogovor o prvi fazi), ki je začel veljati 14. februarja 2020, imel na sporazum med EU in Kitajsko o geografskih označbah, in poudarja, da ga je treba izvajati brez diskriminacije, ob polnem spoštovanju pravil STO in brez motečih posledic za uresničevanje obveznosti iz sporazuma med EU in Kitajsko o geografskih označbah; poudarja, da mora EU pozorno spremljati tudi uvedbo drugega seznama 175 geografskih označb EU, saj bi lahko prišlo do prekrivanja z dogovorom med ZDA in Kitajsko o prvi fazi; pričakuje, da bodo izvozniki iz EU nemudoma imeli koristi od ukrepov za olajšanje trgovine v agroživilskem sektorju;

15. je zelo zaskrbljen zaradi številnih ovir, s katerimi se podjetja in kmetje iz EU srečujejo pri vstopanju na kitajski trg in poslovanju na njem, saj je pod nadzorom kitajske države; meni, da bi poštena konkurenca med podjetji iz EU in kitajskimi podjetji prinesla več priložnosti in inovacij, ter poziva Komisijo, naj še naprej sodeluje s kitajskimi oblastmi, da bi se te ovire odpravile;

16. poudarja, da že dolgo obstaja potreba po enakih konkurenčnih pogojih za EU in Kitajsko pri trgovini in naložbah, s posebnim poudarkom na vzajemnosti pri tržnem dostopu, javnih naročilih in finančnih storitvah; poziva obe strani, naj sodelujeta konstruktivno, pospešita tržne reforme in dosežeta dejanski napredek, zlasti v potekajočih pogajanjih o bilateralnem sporazumu o naložbah, pa tudi pri družbeni odgovornosti podjetij, uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja in boju proti podnebnim spremembam v skladu s Pariškim sporazumom; znova poziva Kitajsko, naj napreduje pri velikopotezni reformi STO, vključno s celovitimi pravilih o industrijskih subvencijah; znova izraža skrb zaradi izkrivljanja trga s strani kitajskih državnih podjetjih, prisilnih prenosov tehnologije in lokalizacije podatkov, presežnih industrijskih zmogljivosti in s tem povezanega izvoznega dampinga ter drugih nepoštenih trgovinskih praks; znova poudarja, da je treba izboljšati dvostransko in večstransko sodelovanje v korist trajnostnega razvoja in pravičnega trgovinskega sistema, ob tem

pa se zavzemati za socialne in okoljske standarde, ki bodo temeljili na spoštovanju in izvajanju mednarodnih konvencij in sporazumov; je zaskrbljen zaradi neuspeha Kitajske v boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu; opozarja na nepreglednost pri registraciji ribolovnih plovil in flot po svetu ter poudarja, da bi lahko kitajske subvencije na tem področju ustvarile nepošteno konkurenco za ribiški sektor EU; poziva Kitajsko, naj si po najboljših močeh prizadeva za utrditev pravnega okvira za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu in naj ga dosledneje izvaja;

17. opominja, da je treba doseči občuten in pomemben napredek v pogajanjih o celovitem sporazumu o naložbah med EU in Kitajsko, da se odpravijo obstoječe tržne nesimetrije; poudarja, da je treba v sporazum vključiti tudi velikopotezno poglavje o trgovini in trajnostnem razvoju, da bi zaščitili človekove pravice, med drugim osnovne delovne standarde, ter spodbudili trajnostni razvoj in boj proti podnebnim spremembam v skladu s Pariškim sporazumom; poudarja, da je treba nujno zagotoviti enake konkurenčne pogoje, vzajemnost ter obravnavo zadevnih strani in njunih poslovnih skupnosti, državljanov in civilne družbe brez diskriminacije; poziva strani, naj povečata preglednost in vzpostavita parlamentarno razsežnost pri izvajanju sporazuma; poudarja, da je trg javnih naročil v EU odprt za kitajska podjetja, tudi državna, medtem ko se evropska podjetja pogosto soočajo s težavami, ko želijo sodelovati pri javnih naročilih na kitajskem trgu; poziva Komisijo in Kitajsko, naj poglobita sodelovanje med EU in Kitajsko pri doseganju okoljskih ciljev;

18. poudarja, da trgovinski odnosi EU zahtevajo dobre regionalne odnose med Kitajsko in sosednjimi državami, pa tudi sožitje te države z vsemi ozemlji, ki imajo posebne odnose z Evropo; poudarja, da bo polno spoštovanje prejšnjih mednarodnih obveznosti Kitajske v tej regiji tlakovalo pot k ustreznemu izvajanju tega sporazuma;

19. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic ter vladi in narodnemu ljudskemu kongresu Ljudske republike Kitajske.